

Elektroniske privatarkiver, status – krav – strategi

Agenda

Martin Bould fra det norske Riksarkivet var ordstyrer for seminaret og innledet med en kort statusrapport for elektroniske privatarkiver i Norden.

Det ble det holdt innlegg fra de nordiske representantene på ca. 15-20 min. hver.

-Kenn Tarbensen og Jan Dalsten Sørensen, Danmark

-Carl-Magnus Roos, Finland

-Jóna Símonía Bjarnadóttir, Island

-Martin Bould, Norge

-Göran Kristiansson, Sverige

Replikker og spørsmål ble tatt fortløpende etter hvert innlegg.

Kort referat fra seminaret:

"... Risikoen er betydelig for at det 21. århundre blir det dårligst dokumenterte hva privat arkivmateriale angår i vår nyere kulturhistorie".¹

Denne uttalelsen varsler en vanskelig tid for arbeidet med elektroniske privatarkiver. Likevel valgte Jan Dalsten Sørensen et positivt fokus på dette seminaret. Elektroniske journalsystemer og dokumenthåndteringssystemer som benyttes i offentlig sektor er også utbredt i privat sektor. I de tilfeller der systemer for offentlig og privat sektor er felles mente han utgangspunktet var godt for arbeidet med å ta imot elektroniske arkiver fra private arkivskapere. Selv om ikke alle land er kommet like langt, så er det utarbeidet verktøy, rutiner og regler i Norden, som gjør arkivinstusjoner i stand til å ta imot og langtidslagre slike systemer. Både fra dansk og norsk side ble det lagt vekt på at dette arbeidet bør utføres i samarbeid mellom Avdeling for elektroniske arkiv (Norge)/Sektionen for IT-arkivalier (Danmark) på den ene side, og de avdelinger som arbeider med tradisjonelle privatarkiver på den annen.

Privat sektor er ikke regulert av det samme lov- og regelverk som offentlig sektor vedrørende avlevering av elektronisk materiale. Likevel er sektoren bundet av lovverk vedrørende bl.a. arbeidsforhold, produkter og økonomi, noe som medfører at også private selskaper og organisasjoner må bevare arkivmateriale over tid. Carl-Magnus Roos forklarte at Nokia-konsernet bevarer elektroniske arkiver i opptil 13 år for å fylle sine forpliktelser. Innenfor denne perioden hevdet han det var stor interesse innad i konsernet for å ivareta sikkerhet og dokumentasjon vedrørende elektroniske arkiver. Utover denne tiden mente han at ledelsen ikke var videre interessert i å bruke penger på å langtidslagre elektronisk materiale.

En utfordring for arkivinstusjonene er å få inkludert lengre bevaringsperspektiver i interessefeltet til private arkivskapere. Internasjonale standarder for arkivdanning har fellestrekk med de metoder som nasjonale riksarkiv har utviklet for langtidslagring. En

¹ Den norske Riksarkivaren i årsmeldingen for 2001.

utbredt anvendelse av internasjonale standarder blant private arkivskapere gir håp om at spranget fra arkivskaperens til arkivinstitusjonens arkivversjoner ikke blir uoverkommelige.

Depotinstitusjoner er i stor grad avhengig av at den private arkivskaper selv er interessert i å ta vare på sine arkiver, og betale hva det koster å få dette gjort. Når det gjelder elektroniske arkiver kan vi støte på situasjoner der manglende kompetanse i arkivinstitusjonene, eller for høye kostnader for arkivskaperen, forhindrer at materialet blir avlevert. Dette til tross for at arkivskaperen i utgangspunktet kan være interessert i å bevare arkivene for ettertiden. På seminaret ble det fokusert på at man bør satse på en utadrettet virksomhet med et todelt formål. På den ene siden å bevisstgjøre om verdien av å ivareta dokumentasjon om privat virksomhet, og på den annen side å lære mer om dagens elektroniske arkiver i privat sektor.

I det norske Riksarkivet skal det i nær fremtid gjennomføres et prosjekt rettet mot enkelte industriforetak. Prosjektet har fått støtte av ABM-utvikling. Hovedmålet for prosjektet er først og fremst å opparbeide ny kunnskap. Som et ledd i dette skal det foretas en kartlegging av elektronisk informasjon og elektroniske arkivsystemer i foretakene, med en påfølgende vurdering av bevaringskriterier som kan anvendes. Det vil bli satt fokus på mulighetene for langtidslagring av de elektroniske arkivene.

I det danske Erhvervsarkivet er man i gang med å fullføre et pilotprosjekt rettet mot to store private arkivskapere med det formål å få avlevert elektronisk materiale. Erhvervsarkivet har publisert en generell veiledning til private virksomheter og organisasjoner, med informasjon om hva en avlevering av elektronisk arkivmateriale vil innebære for arkivskaperen.

Jeg har valgt å fremheve de uttalelsene fra seminaret hvor fokuset ble satt på det som er gjort, det som bør gjøres, og det som kan gjøres. For å få utrettet mer av betydning for å ivareta informasjon fra elektroniske privatarkiver må det rettes mer ressurser inn mot arbeidsfeltet.

Referent:

Per Kristian Ottersland

Privatarkivavdeling

Riksarkivet i Norge